

HOE WERKT DE GEEST VAN GOD ?

De verkondiging op het Hoogfeest van Pinksteren

'Niet door kracht noch door geweld, maar door mijn Geest! zegt de Heer der machten.' Zach 4,6

Wanneer we even kort nagaan, tot wie deze woorden zijn gericht, dan hebben we al een sleutel in handen om de betekenis open te leggen.

Ze zijn gericht tot ene Zerubbabel. Een leiderstype, een soort aanvoerder van teruggekeerde ballingen.

Hij had toestemming van de Perzische koning om in Jeruzalem de tempel te herbouwen.

'Niet door kracht noch door geweld, maar door mijn Geest! zegt de Heer der machten.' Woorden die in eerste instantie slaan op die situatie: een tijd van opbouw.

Maar wij kunnen ze toepassen op elke situatie waarin mensen iets willen bereiken. Je ziet dat vaker, dat bijbelteksten een eigen leven gaan leiden, ze komen los van de historische context. Dat is niet erg, als er maar een gezonde toepassing van gemaakt wordt.

'Niet door kracht noch door geweld, maar door mijn Geest! zegt de Heer der machten.'

Waarom zouden we iets willen bereiken of opbouwen met behulp van kracht en geweld? Omdat er angst in het spel is.

Angst is niet als zodanig fout; wie geen angst kent, loopt het gevaar, te grote risico's te nemen.

Maar er zijn soorten die het ons moeilijk maken:

angst dat het niet lukt, angst om gedwarsboemd te worden, angst om af te gaan in het oog van anderen.

Speelt dat een rol, dan zijn we snel geneigd om van kracht en geweld gebruik te maken.

Het zijn negatief geladen woorden. Bij 'kracht' kunnen we denken aan militaire macht – en die behoorde in het Israël van de Bijbel altijd met een zekere argwaan beoordeeld te worden, zoals de profeten van Israël het onderwezen.

'Geweld' is meer de menselijke kracht, en hier dan ook negatief genomen, zoals het is bij

'krachtpatserij.'

Nee, zegt de Heer der machten. 'Door mijn Geest !'

Maar hoe komt het profetenboek Zacharia bij de woorden: door mijn Geest - ? Waarom staat er niet gewoon: door Mij ?!

Je kunt je er van af maken door te zeggen: dat komt op hetzelfde neer. 'Door mijn Geest' of 'door Mij', dat is hetzelfde.

Nee, want dan zou het Hoogfeest dat de Kerk vandaag viert, zinloos zijn. Immers dit feest is het feest van de Geest!

Kort en goed: de Geest van God is God zelf in zijn doen, in zijn handelen aan mens en wereld. Zo heeft het profetenboek Zacharia het bedoeld.

Eigenlijk best mooi... dat meer dan 2300 jaar geleden er onder de Joden al mensen waren die zo over God konden spreken.

In hun beleving was God geen grillig fenomeen dat in de natuur zat; hij was ook geen onvoorspelbaar opperwezen dat geen rekenschap aflegde.

De God van Israël heeft een Naam, de heilige vier letters JHWH. Hij is een Vader der wezen en

vertrooster der weduwen en ontfermt zich over de armen.
Hij is werkzaam door zijn Geest.

Gods Geest staat op gespannen voet met onze wens tot consolidatie. Consolidatie is een sjiek woord dat zeggen wil, dat wij zekerheid proberen te verkrijgen. Mensen proberen ook zo ver mogelijk de toekomst in kaart te brengen en met hun gedrag daar op in te spelen.

Een voorbeeld, van wat menigeen bezig houdt, is ons pensioen. Op dit moment is de markttrente laag maar de rekenrente hoog, zodat de koopkracht van ons pensioen lager dreigt uit te vallen dan ons lief is.

Wij willen graag zoveel mogelijk vastleggen voor de toekomst, voor onze laatste dagen.

Onze laatste dagen – ik kies die uitdrukking bewust, want het is bijbels spraakgebruik. Het profetenboek Joël – we hebben er uit gezongen hedenochtend – zegt, dat God in de laatste dagen uit zal gieten van zijn Geest.

Onze Heere-God komt niet met een waardevast pensioen, maar stort over zijn volk van zijn Geest uit.

Gods Geest – daarvan ontvangen wij met het oog op de toekomst.

Maar hoe werkt dat dan en wat moet u zich daarbij voorstellen?

Meestal wordt Gods Geest de heilige Geest genoemd.

Heilige Geest... wat is dat 'heilige' in Heilige Geest?

Het bijvoeglijk naamwoord 'heilige' is volgens de Hebreeuwse achtergrond als een actief begrip te nemen. Er zijn dus vertalers die letterlijk-houterig, maar wel heel correct vertalen: 'Geest die heiligt.'

Zo gaan wij heel anders aankijken tegen de eigenschappen van de Heilige Geest. Een geest van wijsheid en inzicht; een geest van beleid en sterkte; een geest van kennis en eerbied voor de Heer. Want die eigenschappen drukken uit wat die Geest allemaal doet aan ons.

De onbekende schrijver van het 'Veni Sancte Spiritus' (het zondagslied) bezingt een prachtige reeks: 'Was af wat is vervuild, besproei wat is verdord, genees wat is verwond, buig wat is verward, koester wat is verkild, leid wat is verdwaald'.

Die Geest verwarmt en verzacht, die Geest is het tegenwicht van onze kracht en van ons geweld. Al wat Gods Geest aan ons doet, geeft richting en sturing aan ons gedrag. Een levensstijl naar Gods wil, dat is wat de heilige Geest aanstuurt. Zo is Hij de Geest die heiligt, die ons heiligt. Dit is het persoonlijk gerichte werk van de Geest, en zo moeten wij spreken over de Geest als persoon - en laten we in het midden wat we denken over de Drie-eenheid.

Zonet zei ik: Gods Geest is het tegenwicht van onze kracht en van ons geweld.

De geest van de wereld heeft geleidelijk aan onze Nederlandse samenleving doortrokken. Zonder dat we het tijdig beseften, heeft die geest tallozen een ik-gerichtheid opgedrongen. Let u er op, hoe velen niet kunnen aanvaarden dat ze wat tekort komen. Ze kijken naar anderen, vinden dat die gezonder zijn, gelukkiger in hun relatie, meer geld hebben of beter werk, en dan... Dan komt er bij hen een kwalijk mechanisme op gang, de ik-gerichte begeerte om dat ook allemaal te hebben. De gevolgen variëren van bruto geweld om te krijgen wat men hebben wil tot een heel verfijnd spel van zelfbeoordeling. Deze vormen van gedrag zijn varianten op 'kracht en geweld.' Tegenover dit mechanisme van begeerte en macht is de Heilige Geest uitgestort. Dit is gebeurd om mensen weer te brengen tot vrijheid en geluk, levend uit de bron van de liefde. Is dit niet een goede, blijde boodschap? Daarom mocht het brengen van deze boodschap beginnen met enthousiasme.

Er is hier geen sprake van macht en dwang, van geweld en overweldiging.

Zo heeft ook Christus zich niet opgesteld tegen de mensen die hem ontmoetten. Zelf zegt hij: 'Komt allen tot mij die vermoeid en belast zijn, en ik zal u rust geven.'

Met deze woorden belooft de Christus Jezus, dat zijn onderwijs ruimte biedt, de weg is naar een toekomst van recht en vrede.

Nu Jezus niet meer in lijfelijke gedaante onder de mensen is, kennen wij hem door Gods Geest. De Geest van God is niet los verkrijgbaar. Hij bindt zichzelf aan Christus – en dat zegt het Johannes-evangelie nadrukkelijk.

Wanneer de Heilige Geest in – en aan ons werkt, dan bindt Hij ons ook aan Christus. Het vertrouwen en de levensstijl van hem worden door die Geest ons ingeprent en we krijgen de waarde er van te ervaren en leren die steeds intensiever te beoefenen.

Zo brengt de Heilige Geest ons tot Christus om ons deelgenoot te maken aan zijn liefde, vrijheid en geluk.